

DE MYSTERIËN
DER WARE RELIGIE

MET EEN AANHANGSEL:

FRAGMENTEN UIT
DE OUDSTE SCHOOL DER WIJSHEID

OF

SOPHRON, ONDERWEZEN DOOR CLOAS,
PRIESTER DER NATUUR

DOOR

KARL VON ECKARTSHAUSEN

1983

ROZEKRUIS PERS — HAARLEM — NEDERLAND

Vertaald uit het Duits

Oorspronkelijke titel:
Über die wichtigsten Mysterien der Religion

Eerste Duitse druk, München, 1823

ISBN 90 70196 95 6

Copyright 1983 Rozekruis Pers, Haarlem, Nederland

INHOUD

TEN GELEIDE 9

HET ZOUTVERBOND VAN GOD MET DE MENS

Inleiding 15

Het zoutverbond van God met de mens 16

Het karakter Gods in het zoutverbond der natuur . . . 26

Het mysterie der regeneratie 36

De drievoudigheid in alles 51

Het gemoed 53

Over de schepping 54

Over de ether 56

Over de uiterlijke en de innerlijke verheerlijking 59

Over het etherische wezen als vorm van de geest 62

Over de wil 63

Over de gevallen mens 65

Het voortreffelijkste van de priesterlijke wetenschap . 68

Over de voornaamste kennis in de natuur 69

Over het antagonisme in de natuur	71
Over kracht en manifestatie van kracht	73
Onderricht in de goddelijke magie	74
Regeneratie	76
Over de vereniging van de mens met God	78
De genade	82
Het mysterie van de ark des verbonds	84
Het heilige avondmaal	90
Brood en wijn	94
Het geheim van Gods beeltenis	101
Het sensorium waardoor God zich openbaart	102
De zalving	104

**HET MYSTERIE DER VERLOSSING ALS
GRONDSLAG VAN DE RELIGIE**

DEEL I

Inleiding	111
De ellende van de mens kan opgeheven worden	113
Werkelijke middelen ter genezing van de vergankelijkheid der mensheid	114
Het wezen en de heerlijkheid Gods	116

DEEL II

Het mysterie van de Val van de eerste mens	125
Over de boom der kennis des goeds en des kwaads en de boom des levens	134
De derde Adam	144
Mysterium Crucis in Naturae Rerum	149
Jezus, de grote hervormer van de gehele natuur	153

FRAGMENTEN UIT DE OUDSTE SCHOOL DER WIJSHEID, OF SOPHRON, ONDERWEZEN DOOR CLOAS, PRIESTER DER NATUUR

De eerste lentedag	161
------------------------------	-----

Ten geleide

Het kan niet anders of de ijverige zoeker naar waarheid ontmoet op zijn tocht de sporen die zijn achtergelaten door hen die eveneens naar waarheid zochten en haar vonden. Dingen van dezelfde natuur trekken elkaar aan. Het licht is één en ondeelbaar. De vonk van licht is één met het licht der getuigenissen, opgericht in de materie van deze aarde, door mensen die de weg tot de waarheid zijn gegaan. Door deze wetmatigheid zal het zoeken naar waarheid nimmer ophouden – en het vinden van de waarheid evenmin.

Het verschijnen van het boek *Über die wichtigsten Mysterien der Religion*, van de Beierse schrijver Karl von Eckartshausen, in de Nederlandse taal is een gevolg van het gehoor geven aan de roep van deze innerlijke wetmatigheid. Het werk – dat waarschijnlijk omstreeks 1801/1802 ontstaan is, één of twee jaar voor het overlijden van de auteur in 1803 – is gewijd aan het mysterie van het menszijn: de mens is enerzijds een materieel schepsel – waarbij het begrip „materie” van toepassing is op de vele zichtbare en onzichtbare aggregatietoestanden – en anderzijds een geestelijk wezen.

Het woord „wezen” is afgeleid van „zijn”. „Wezen” is „zijn”, essentie (het Latijnse woord *esse* = zijn). Alles wat geschapen is, bezit „zijn”. Het existeert of *is* bij de gratie

van het zijn. Het geschapene is echter niet het zijn zelf, daar de materiële vorm-existentie tijdelijk is. Het zijn zelf is absoluut, ondeelbaar, vormloos, eeuwig, grenzeloos. Het is wezen, geest, al-essentie.

Aldus is de mens tweevoudig: naar zijn wezen is hij „zijn”, geest-essentie; naar zijn existentie, dat wil zeggen: naar zijn te-voorschijn-komen, is hij een veranderlijke vorm, een vorm die geworden is tot dat wat Eckartshausen „de animale mens” noemt, de uiterlijke, sterfelijke mens, die hét wezen, zijn wezen, niet meer kent.

Het belangrijkste mysterie van de religie is de herontdekking van de geestmens, die – diep verzonken in de vormmens – het wezen is en die, hoewel één met het ondeelbare „zijn”, nochtans omsloten wordt door de vergankelijke lichamelijke van de uiterlijke mens. Religie is: bewuste her-eniging van het zijn in de mens met het zijn dat alomtegenwoordig is, met God. Het is een waarachtige wedergeboorte, een re-naissance.

De diepe inzichten van Karl von Eckartshausen sluiten dan ook aan bij de levende kerngedachten die in de veertiende en vijftiende eeuw de Europese renaissance tot ontwikkeling brachten, namelijk bij de christelijke mysterieeler en de hermetische filosofie; wijsheidsstromingen die niets minder beoogden dan de geestelijke wedergeboorte van de mens, doch die later omgebogen en gedegradeerd werden tot de herleving van de antieke cultuur.

De stromen van oude, tijdloze wijsheid, die de renaissance in haar oorsprong tot een geestelijke beweging in bijna geheel Europa maakten, vonden in de in 1752 geboren Karl von Eckartshausen wederom een zeer dynamisch brandpunt.

De invloed van zijn meer dan honderd geschriften op de mensen van zijn tijd en omgeving was diepgaand. Sommige van zijn geschriften vonden zelfs hun weg tot het hof van de tsaar van Rusland.

In zijn in de jaren 1788/1790 verschenen werk *Aufschlüsse zur Magie* gebruikte Eckartshausen als eerste het begrip *anthroposophia*, waarmee hij bedoelde: het geboren worden en tot werkzaamheid komen van de in de mens (*anthropos*) sluimerende wijsheid (*sophia*), anders gezegd: de openbaring van de krachten van de ziel. De uiteindelijke vervulling van de *anthroposophia* noemde hij *theosophia*: de wijsheid van God, de volstreckte kennis van God, die de Christus deed zeggen: „De Vader en ik zijn één.” De ware theosoof is de mens die zijn wezen, het volstreckte zijn, hervonden heeft; de mens die weet dat hij daarmee volkomen één is. Hij is een wedergeborene, een renaissance-mens.

In *Aufschlüsse zur Magie* schreef Eckartshausen: „Ik weet niet of ik niet een gehele eeuw te vroeg schrijf. Ik zeg waarheden die door het eenvoudige, zuivere hart zouden kunnen worden beseft, maar die door de mensen die beweren alles te weten, verworpen worden, omdat zij het innerlijke orgaan, dat ervoor nodig is, missen.”

Misschien vinden de waarheden van Karl von Eckartshausen thans, twee eeuwen later, voldoende zoekende harten om de geestelijke renaissance, waarop de gehele wereld wacht, tot openbaring te brengen. Volgens de innerlijke wetten van het licht is het zoeken naar waarheid niet te stuiten en het vinden van de waarheid evenmin.

HET ZOUTVERBOND VAN GOD MET DE MENS

Opgedragen aan hen die ontvankelijk zijn
voor het licht

Inleiding

3 De Bijbel en het Evangelie bevatten vier merkwaardige onderwerpen, die aan de aandacht van de meeste mensen ontsnappen. Er is namelijk sprake van:

1. een wetenschap der heiligen, der lichtgevoeligen en uitverkorenen,
2. een verbond dat God met zijn volk gesloten heeft,
3. een erfdeel, dat de uitverkorenen beloofd werd, en
4. een zegen voor de uitverkorenen.

Zou het naar waarheid vorsende verstand niet vragen:

1. Wat is de wetenschap der uitverkorenen?
2. Waarin bestaat het verbond van God met de mens?
3. Wat is het erfdeel der uitverkorenen?
4. Wat is de zegen voor de uitverkorenen?

Zou niet de wetenschap der heiligen ook het verbond van God kunnen leren kennen en het verbond van God het erfdeel der uitverkorenen en de kennis van dit erfdeel de zegen?

- Broeders, die naar waarheid zoekt, geloof mij – u dient slechts één ding te weten en er slechts één te bezitten. Naar dit ene zouden al uw fysieke, morele en verstandelijke krachten dienen te streven: de wetenschap der heiligen te verkrijgen; daardoor het verbond met God te herkennen;
- 4 het erfdeel en daarmee de zegen door werkzaamheid te ontvangen.

Het zoutverbond van God met de mens

God heeft met zijn uitverkorenen een verbond gesloten, dat zij, indien zij gehoorzaam zijn aan de eeuwige verordeningen zijner wijsheid en de richtlijnen zijner liefde nakomen, hij hen het ware middel der wederverbinding met hem zal leren kennen.

De vervulling van dit verbond berust aan de zijde des mensen op getrouwe bestudering van de werken der natuur, die als het ware de spiegel van de eeuwige, goddelijke wetten zijn; en aan de zijde van God in het mededelen van het licht der kennis en der genade, waardoor God het oprecht vorsende verstand steeds meer verlicht; totdat dit de ware kennis van zichzelf, van de natuur en van zijn God verkrijgt.

De school, die zich uitsluitend met de bestudering der goddelijke wetten bezighoudt en tracht deze in de mens, in het universum en in God zelf te leren kennen, wordt de goddelijke school der wijsheid genoemd; een school, waar ieder die lichtgevoelig is leerling kan worden en die slechts één, nimmer falende leraar heeft: de geest Gods.

Het onderwijs van deze school heeft de kennis van de mens, de kennis der natuur en de ware kennis Gods ten doel; en de taak van de goddelijke leraar bestaat uit de ontwikkeling, de vorming en de hoogste vervolmaking van de fysieke, morele en verstandelijke natuur van de mens.

5 Omdat de uitverkorenen en kinderen Gods het enige oogmerk van de Godheid zijn, worden ook alleen zij in deze school onderwezen. Zodra dezen opgeleid en gevormd zijn, breekt het grote tijdstip aan waarop de gehele natuur wacht als een barende, die met verlangen naar het ogenblik der geboorte uitziet, om haar verlossing te verkrijgen door de verheerlijking der kinderen Gods.

De mensen der wereld en zelfs de theologen, die alleen aan de uiterlijke vorm vasthouden, hebben geen vermoeden van deze school, die in de schepping altijd tot aan de algehele vorming van de laatste der uitverkorenen blijft bestaan.

Opdat men niet zal geloven dat hetgeen ik hier zeg, slechts dweperij zou zijn, wil ik hier duidelijk verklaren dat deze innerlijke school:

1. bepaalde onderwerpen heeft, die zij onderwijst,
2. bijzondere vormen, in welke zij onderwijst,
3. en een bepaalde methode, volgens welke zij onderwijst.

De onderwerpen die zij onderwijst zijn: volkomen mensenkennis, volkomen kennis der natuur, volkomen kennis van God.

De vormen in welke zij onderwijst, hebben geheel eigen kenmerken, waardoor zij in staat zijn de grenzen tussen de menselijke, de natuurlijke en de goddelijke natuur te bepalen en deze voor de menselijke kennis aanschouwelijk te maken.

De methode volgens welke zij onderwijst, bestaat in een geleidelijk opstijgen van de mens naar de natuur en van de natuur tot God; van de ervaring tot de rede, en van de rede tot de ervaring. Deze methode is zowel analytisch als

6

synthetisch. Analytisch, omdat zij van de ervaring opstijgt naar de rede; synthetisch, omdat zij van de rede weer afdaalt naar de ervaring en haar begrippen door verbindende ideeën construeert, zoals de uiterlijke natuur haar lichaam door middel van verbindende schakels vormt, waardoor dus de maatstaf der rede gelijk wordt aan de objecten die zij meet en er een volkomen en ware kennis aller dingen wordt bereikt. De geleerden der wereld kennen deze methode niet en aangezien zij al hun ideeën van zintuiglijke objecten afleiden en, zonder kennis van de middelen, overhevelen naar het bovenzinnelijke, zullen zij onherroepelijk tot grote dwalingen vervallen, omdat zij hun conclusies baseren op de vergelijking van twee uitersten, zonder tussenschakels.

Zo verschilt dus de leermethode van de innerlijke school der wijsheid sterk van die der wereldse school. Eerstgenoemde leert ons — en zij alleen — door verbindende ideeën het uiterlijke met het innerlijke te verbinden, wat boven is met dat wat beneden is, het lichamelijke met het geestelijke, hetgeen tot een waar en zuiver begrip van God, natuur en mens leidt.

Zij leert het fysiek materiële, het natuurlijk geestelijke en het geestelijk goddelijke kennen, alsmede de samenhang van vier werelden: de goddelijke, de geestelijke, de elementaire of astrale en de fysieke of materiële wereld. Zo verschaft zij ons een volledige wetenschap, die sterk verschilt van de uiterlijke wetenschappen, welke, zoals Paulus zegt, „ten dele” zijn.

7 Rede, wil en werkzaamheid zijn de edelste krachten van de mens. Men zou zichzelf zeer bedriegen indien men zou geloven dat de Godheid, die ons deze krachten heeft